

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

22

Vragen van de leden **Dölle** en **Van de Beeten** (beiden CDA) op 19 mei 2004 meegedeeld aan de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat inzake het model-kiesreglement voor de waterschapsverkiezingen.

1

Deelt U de opvatting dat het model-kiesreglement voor de waterschapsverkiezingen, hoewel geen algemeen verbindende voorschriften bevattend, desondanks maatgevend behoort te kunnen zijn voor de provinciale staten bij de vaststelling van de kiesreglementen voor de aanstaande waterschapsverkiezingen?

2a

Bent U bij een bevestigend antwoord op de vorige vraag, van opvatting dat het stemgeheim in dit modelreglement moet worden veiliggesteld?

b

Bent U van opvatting dat de bepalingen uit het model-kiesreglement in dit verband de toetsing aan (inter)nationaal rechterlijke regels kunnen doorstaan?

c

Bent U van oordeel dat, meer in het bijzonder het bepaalde in de artikelen 29, 30, tweede lid, artikel 39 en artikel 42, tweede lid aanhef en onder c.

voldoet aan de standaarden gesteld in artikel 25 Waterschapswet, artikel 3 eerste protocol EVRM en artikel 25 IVBPR?

d

Is voldoende waarborg geschapen tegen een situatie waarbij het van een verplichte barcode voorziene stembiljet herleid kan worden tot de persoon van de kiezer die de stem uitbracht?

3a

Acht U de in het modelreglement voorgestelde bescherming niet aanzienlijk geringer dan die gebruikelijk is, bijv. bij het uitbrengen van een schriftelijke stem voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer vanuit het buitenland?

b

Wilt U bij beantwoording van vraag 3a in Uw beschouwingen betrekken dat die bescherming is geregeld in een wet in formele zin (Kieswet, hoofdstuk M); en dat bovendien de telling der stemmen openbaar is, terwijl de kiezer daarenboven de theoretische mogelijkheid bezit als alternatief toch in persoon zijn stem uit te brengen, en tenslotte de Wet kiezen op afstand (Stb. 2003, 569) ook nog eens waarborgen bevat die men tevergeefs zoekt in de bewoordingen van het model-kiesreglement.

4

Acht U een zwaardere basis dan die gelegen in de toelichting op een modelreglement voor de

bescherming van het stemgeheim bij waterschapsverkiezingen, in het licht van Uw antwoorden op bovenstaande vragen, niet dringend geboden? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord

Antwoorden van mevrouw **Schultz van Haegen** (staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat) (Ontvangen 16 juni 2004)

1

Ja. Het model-kiesreglement is opgesteld door een ambtelijke werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van provincies, waterschappen en rijk. Bij de totstandkoming van het modelreglement is geput uit bestaande provinciale kiesreglementen. Waar mogelijk is aangesloten bij het systeem van de Kieswet.

2a

In artikel 25, derde lid, van de Waterschapswet is bepaald dat het stemmen op kandidaten voor het waterschapsbestuur geheim is. Het model-kiesreglement preciseert deze verplichting door voor te schrijven dat in een protocol wordt beschreven hoe aan het stemgeheim inhoud wordt gegeven (artikel 36 jo. 39 van het modelreglement). Gezien de omvang en complexiteit van waterschapsverkiezingen wordt de

uitvoering van deze verkiezingen meestal uitbesteed aan daartoe gespecialiseerde print- en mailbedrijven. De werkwijze van het gecontracteerde bedrijf wordt vastgelegd in het protocol van het waterschap.

2b

Ja.

2c

Ja.

2d

Het model-reglement voorziet in een regeling voor de gang van zaken rond het houden van schriftelijke verkiezingen. Bij schriftelijke verkiezingen moet worden voorkomen dat stemmen dubbel worden geteld. Dit is bijvoorbeeld aan de orde wanneer zowel een duplicaat als het originele stembiljet wordt ingezonden. Om dubbel uitgebrachte stemmen te kunnen herkennen scant het stembureau bij ontvangst de code op de stembiljetten. Op het moment dat deze scan wordt uitgevoerd is het bestand met de unieke code per stem van alle stemgerechtigden reeds vernietigd. De code op de stembiljetten is uiteraard nog steeds uniek, maar niet meer te herleiden tot een specifieke stemgerechtigde. De handelwijze voor de waarborging van het stemgeheim wordt beschreven in een protocol dat de waterschappen verplicht zijn op stellen. Het protocol wordt voor de verkiezingen voor een ieder ter inzage gelegd op het kantoor van het waterschap.

Ook wordt het protocol, in het kader van het toezicht op de waterschappen, toegezonden aan Gedeputeerde Staten.

3 a en b

Ik acht de in het modelreglement voorgestelde bescherming van het stemgeheim niet geringer dan die gebruikelijk is bij het uitbrengen van een schriftelijke stem voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer.

Waarborging van het stemgeheim bij waterschapsverkiezingen is als eis opgenomen in de Waterschapswet. Dat uitwerking hiervan plaatsvindt bij provinciale verordening en een protocol doet daar niet aan af. Net als bij verkiezingen die op grond van de Kieswet worden gehouden is de stemopneming bij waterschapsverkiezingen openbaar.

Het feit dat er bij Tweede-Kamerverkiezingen een theoretische mogelijkheid is om bij verblijf in het buitenland in plaats van schriftelijk in persoon te stemmen, doet niet af aan de waarborging van het stemgeheim bij een schriftelijke stemuitbrenging – noch op grond van de Kieswet, noch op grond van een provinciaal kiesreglement.

De Experimenteerwet kiezen op afstand bevat mijns inziens geen waarborgen die niet ook gelden op grond van de Waterschapswet. In beide wetten is het stemgeheim vastgelegd.

4

In het licht van bovenstaande antwoorden acht ik een zwaardere basis ter bescherming van het stemgeheim dan die gelegen in de Waterschapswet en provinciale verordening, niet dringend geboden. Bij de wijziging van de Waterschapswet in 1999 is een delegatiebepaling opgenomen voor vaststelling van een kiesreglement bij algemene maatregel van bestuur (amvb) ter vervanging van de diverse provinciale kiesreglementen. Met het oog op deze verwachte amvb hebben provincies sindsdien geen eigen kiesreglementen meer vastgesteld. Toen duidelijk werd dat voor een amvb die de verkiezingsprocedure sluitend regelt een verdere wetswijziging noodzakelijk zou zijn, is in samenwerking met vertegenwoordigers van provincies en waterschappen een model-reglement voorbereid om op korte termijn provincies en waterschappen te voorzien van een zoveel mogelijk uniforme regeling. Dit model-reglement dient door provincies in een verordening te worden omgezet. Inmiddels is in het kabinetsstandpunt naar aanleiding van het Interdepartementale beleidsonderzoek bekostiging waterbeheer (TK 2003–2004, 29 428, nr. 1) aangegeven dat in de nabije toekomst overgegaan zal worden van een personenstelsel naar een lijstenstelsel voor waterschapsverkiezingen. In de hiervoor vereiste wijziging van de Waterschapswet zal de verbetering van de grondslag voor een kiesreglement bij amvb worden meegenomen.